

**R. P. Francisci Svarez, Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Olim
Primarij Theologiae Professoris emeriti, Opvs De Triplici
Virtute Theologica, Fide, Spe, Et ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1622

Sectio 1. An complices hæreticorum pænis eorum sucijciuntur, & qui nam
illi sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93448)

2. Alij participant poenas, quia iuvant hereticos, quatenus ipsi verae heretici non sint, vel non sub ea ratione considerentur, & generali nomine dici possunt fautores hereticorum, ut mox declarabimus. Alij vero licet heretici non probentur, neque fortasse fautores, sunt tamen suspecti, & quatenus hinc suspicioni occasionem dederunt, aliquam poenam merentur. In quarto vero gradu sunt, qui propter quandam coniunctionem cum hereticis non in culpa, sed in aliquo naturali vinculo, eorum poenas participant, ut filij, vel nepotes hereticorum. Et de his tribus ultimis generibus personarum breviter dicendum est.

SECTION I.

Virum Complices hereticorum parvis eorum afficiantur, & quoniam isti sint.

Hi complices quadrupliciter nominantur in iure.

Quatuor nominibus solent in iure significari hi complices, quando poenae contra illos feruntur: vocantur, scilicet, *Credentes*, *Receptatores*, *Defensores*, & *Fautores*, ut videre licet in cap. *Excommunicamus*, 1. & 2. & cap. *Quicumque* cum aliis extra de *Heret.* & capite *Ut officium capite. Accusatus*, cum aliis eodem titulo in sexto, & in Bulla *Cœnz*. Et ita de illis latè tractant Expositores iuris in locis citatis, & qui exponunt Bullam *Cœnz*, ut Caietan. in *Sum. verb. Excommunicatio*, & alij Summistæ, vel ibi, vel in verbo *Heretis*, & Nauarr. cap. 27. à num. 55. Vgolin. Sayrus, & alij circa Bullam, & in præsentia materia Repertorium Inquisitorum verb. *Credentes*, & in cæteris, & similiter Rojas in suis singularibus, & Simanc. in *Summ. titulo 15. Zanquin. de Heret. capit. 3.* & Castro libro 1. de *lusa heret. puni. cap. 17.* Azor tom. 1. lib. 8. capite 15. & Sancius lib. 2. in *Dialog. capite 10.* & latius cæteris Penha cum Eymérico in *Director. 2. p. q. 50.* cum sequentibus, & in commentariis circa illam, Farinac. de *heret. tora quæst. 182.* Primò ergo quia de credentibus aliqua in superioribus diximus, & in rigore non habent specialem materiam, idè ut illos expellamus, aduertendum est, nomen, *Credentes*, posse vel ad intellectum, vel ad voluntatem referri: nam potest derivari à verbo *credendi*, prout significat assentiri, vel ab eodem ut significat confidere, ita ut idem sit, quod confidentes. Quam distinctionem, licet aliis verbis, indicat Eymericus supra, & nonnulli alij: si ergo credentes dicantur priori modo, ut re vera de illis loquuntur prædicta iura, & c. Si aduersus, de *Heret.* & *Authentic. Credentes*, C. de *Heret. approbata* in dict. cap. *Inquisitionis*, sic credentes veri heretici sunt, ut expresse dicitur in dict. cap. *Excommunicamus*, 2. Paragr. *Si qui*, idè quæ si exteriori suam credulitatem professi sunt, eandem poenas merentur. Quod verum est, siue explicitè, seu in particulari eisdem errores credant, siue implicitè, & in generali credant, quod docet Caluinus V. g. vel eius minister, quod propriè per illam vocem significati, multi cum Paludano voluerunt, ut suprà tetigi, & ad præsens nihil refert, quia hoc satis est ad propriam hæresim. Quapropter de his credentibus sub hac ratione nihil est, quod dicamus.

4. Significatio.

2. At verò credentes secundò modo dicuntur, qui cum hereticis nimiam amicitiam, vel familiaritatem habent, & quavis cum illis non consentiant in doctrina, tamen in cæteris rebus confidenter cum illis tractant. Et de credentibus, sub hac ratione, nihil inuenio in iure dispositum, & idè præcise sistendo in hoc genere confidentis, nullæ poenæ his credentibus inveniuntur impositæ. Dico autem, *In hoc præcise sistendo*, quia nulla familiaritas redundet in fauorem heretici, ut hereticus est, iam ille non erit tantum credens, sed fautor, & sub illa ra-

tione poenæ incurrer, ut notavi in tom. 5. disp. 4. sect. 2. nu. 11. & disp. 21. sect. 2. nu. 7. & sequitur Sancius supra n. 3.

3. Denique aduertendum est, hos credentes solere etiam vocari ad discipulos, esseque in duplii genere, quidam enim sunt qui audiunt doctrinam hereticorum, & illi etiam consentiunt, ac tales sunt propriissimè credentes, ac veri heretici, & ita easdem poenas incurrunt. Quod extendendum censo etiam ad illos, qui licet nondum assentiant erroribus, eo tamen animo ad audiendum accedunt, ut parati sint credere, si rationes, vel motiva heretici placeant, quia qui sic accedit, iam dubius de sua fide est, & idè iam est hereticus iuxta superius d. disputatione 19. sect. 4. à numero 10. & consequenter si dubitationem suam exteriori prodidit, etiam quoad poenas hereticus erit, ut superius etiam dictum est. Alij verò sunt non tam addiscitantes, quam audientes disputationes vel conciones hereticorum, curiositatis gratia, vel propter alium respectum temporalem: hi re vera non sunt credentes, neque in iure inuenio poenas contra illos positas. An verò in hoc peccent, iudicandum est ex supra dictis de communicatione cum hereticis: nam illa re vera quædam communicatio est. Et si hereticus sit nominatim declaratus, erit speciale peccatum, propter participationem cum excommunicato. Si verò non sit declaratus, esse poterit peccatum vel ratione proprii periculi, vel ratione scandalii aliorum, vel ratione alicuius cooperationis in ritibus superstitionis, vel etiam si fortè redundet in fauorem. Dubitant autem Doctores, an præsumptione iuris, vel facti isti censentur credentes, & an sufficiat semel, aut bis audire, ut credens præsumatur aliquis. Veruntamen hoc ad forum conscientiarum refert, quia non ex præsumptione, sed ex veritate in eo fertur iudicium: in foro autem externo prudenter sunt circumstantiæ loci, personæ, & c. considerandæ, & sic existimo non sufficere vnam, vel alteram auditionem, sed plures regulariter requiri. De quo videri potest Penha supra, & Campesius in additionibus ad Zanquin. dicto c. 3.

4. Circa tres voces, quæ sunt, *Receptatores*, *Defensores*, & *Fautores*, aduerto in primis, non esse omnino condistinctas, sed differre vt speciales, & generales, magis, vel minus, quod in duabus ultimis notarunt Vgolin. & Sancius supra: idem autem de prima dicendum esse existimo, quod patebit, singulas explicando. *Receptor* ergo dicitur ab speciali actione recipiendi hereticum ut hereticum in hospitium, habitationem, vel locum. Est autem in ea voce in primis aduertendum, quod licet vox *Receptatores*, in rigore frequentatiua videatur, & idè existimari possit, plures actus esse necessarios, ut aliquis *Receptor* dicatur, nihilominus ex communi omnium sententia illa vox sumpta est in simplici significatione ad significandum hospitio recipientem hereticum: nam sicut vnus actus hæresis ad constituendum hereticum sufficit, ita vnus actus recipiendi constituit hominem receptatorem. Addidi verò, necessarium esse, ut recipiat hereticum, ut hereticus est, quia si recipiat vt amicum, consanguineum, vel proximum indigentem, & id non sufficit, vt quispiam receptor dicatur. Quapropter hoc crimen receptoris in hoc consistit, quod per receptionem hereticus vel occultetur, & custodiatur, ne in manus ministrorum Ecclesiæ veniat, vel iuuetur, ut fugiat, vel recipiat ut in domo, vel in ciuitate, aut prouincia securè viuat in suo errore, vel illum doceat. Vnde sit, vt non solum priuata persona sic recipiendo in domum suam, in hoc crimen incidat, sed etiam gubernator recipiendo in ciuitate, & Princeps recipiendo in regno suo, & sic de aliis, in quibus omnibus conueniunt autho-

Credentes dici etiam solent ad discipulos, & c.

An hic 2. modus recipiat aliquando in puncto.

De r. not receptatores. Dicitur a. r. ces quod sunt postea, co vniuerso, hores in significando.

authores supra allegati, & ex proprietate verbi, & identitate rationis sunt manifesta.

5. Cum eadem proportionem explicandum est delictum *Defensoris*. nam per unum etiam actum committi potest, & ita idem est *Defensor*, quod defensor: non est enim necesse, ut quasi ex consuetudine, & officio id faciat, sed satis est, quod hereticum defendat. Oportet autem ut defensor redundet in heresim, duplex enim esse potest hæc defensio, (ut notant Doctores relati à Farinacio, citata questione 182. numero 63.) vna personæ, alia doctrinæ. Ad priorem non satis est quomocunque defendere personam: nam si defendatur, ne occidatur ab iniuste inuadente, vel ne spoliatur à latrone, non incurratur hoc crimen, quia illud non est defendere hereticum, sed proximum. Tunc ergo defendatur hereticus propriè, si armis defendatur, ne à ministris iustitiæ capiatur, vel si in iudicio iuuetur patrocinio, quando constet, ipsum esse hereticum, vel etiam si intercessionem, vel munusculis, aut alio simili modo defendatur. Altera verò defensio doctrinæ magis directè, & per se est defensio heretici, ut hereticus est. Fit autem hæc defensio vel laudando doctrinam, utique in particulari illam, quæ est contraria fidei: nam si laudet quis eruditionem, eloquentiam, vel ingenium heretici, tunc non erit propriè defensor, quauis timere debeat, ne sit fautor (ut sic dicam.) Magis autem fit hæc defensio disputando pro heretico, vel ad obiectionem contra illum respondendo. Neque obstat, quod hæc fiant animo heretico: nam tunc licet ille sub vna ratione sit hereticus: sub alia erit etiam heretici defensor: è contrario quauis id non faciat animo heretico, seu ex interna heresi, & idèd non sit propriè hereticus, nihilominus esse poterit heretici defensor, quia ad hoc non est necessaria heresis interna. Ex quibus tandem intelligi potest, quod supra dixi, hæc duo comparari ut superius, & inferius: nam omnis receptor vera est defensor, quia hospitio defendit hereticum, ne capiatur V.g.; è contrario verò non omnis defensor est receptor, quia defensio multis aliis modis fieri potest.

6. *Fautoris* autem nomen generalius est, & prædicta duo comprehendit: nam qui recipit, & defendit, satis fauet. Sunt autem multi alij modi fauendi hereticis, & quilibet eorum sufficit ad fauorem constituendum, dummodo fauor præstetur cum aliqua habitudine ad heresim, ut in aliis explicatum est. Generatim autem loquendo, duo sunt modi fauendi heretico, scilicet committendo, & aliquid faciundo; vel omittendo aliquid facere. Prior modus facillimè explicatur, præstatur enim fauor, vel consilio, vel testimonio, & aliis similibus verbis, vel rebus, ut pecuniis, armis &c. quicquid enim horum fiat ad fauendum heretico in suo errore, vel ad defendendum ipsum ab Ecclesiæ correctione, est positius fauor. Qui (quod notandum est) etiam ad hereticum iam defunctum, vel emendatum extendi potest: priori enim modo est fautor heretici, qui scienter sepelit illum in loco sacro, & communiter docent Doctores, quos refert, & sequitur Vgolin. de Censur. Papæ referuat. capite primo §. *Fautores* numero 18. Farinac. de heresi questione 192. à numero 38. Posteriori modo erit fautor, qui fauet homini iam reconciliato, ne propter heresim, quam prius commisit, iuste puniatur, quia tunc re vera fauet illi ut heretico, ut idem author notat, & sequitur Sanci. supra. Omisissæ autem censetur fauere, qui omittit facere, quod tenetur, ut hereticus puniatur, vel ab errore cesset. Ita docent omnes iuxta caput *Error*. 83. distinctione, & caput. *Qui alios*, de Hereticis. Hic autem modus fauendi supponit obligationem puniendi, vel similem, quia non est omisio moralis, nisi de

his, quæ faceret tenetur. Imò necessaria est obligatio, quæ aliquo modo sit iustitiæ, seu ex officio impediendi, vel tollendi hereses, & sic erit fautor omnis minister Inquisitionis omittens cooperari, prout tenetur, ne hereticus puniatur, vel capiatur: item iudex secularis non puniens hereticum sibi traditum, & testis non deponens contra hereticum, cum iuste interrogatur, & quilibet non denuntians, cum iubetur, & obligatur. De quibus omnibus videri possunt auctores supra citati, & præsertim Zanquin. capite quinto, & Penha secunda parte commentar. 2. & 3. parte comment. 78. Farinac. dicta questione 182. à numero decimo quinto.

7. Duo verò circa hos omnes, quos fautorum nomine comprehendimus, supersunt explicanda, vnum circa culpam: aliud circa penas. Circa culpam est dubium, quæ intentio necessaria sit, ut verè committatur, quod quidem dubium aliquo modo ex speculatione pendet, multum tamen ad mores refert. Diximus enim necessarium esse, ut fauor præstetur heretico, ut hereticus est, quod multis modis fieri potest. Primò ex intentione formali, scilicet, ut in sua heresi perseueret, vel ut illam seminet, aut aliquid simile. Secundò fieri potest, volendo dare fauorem heretico, qui præuidetur redundaturus in fauorem heresis, quauis id non formaliter intendatur. Est ergo dubium, an prior modus sit necessarius, vel secundus sufficiat.

8. Prima opinio dicit, non requiri intentionem formalem fauendi heretico, quia hereticus est, sed sufficere velle illi dare fauorem redundantem contra negotium fidei, & destructionem heresis, quauis id fiat ex affectu aliquo humano, aut temporali, ut consanguinitatis, amicitie, vel etiam cupiditatis, & auaritiæ. Ita tenet Tolet. in summa, libro primo, capite decimo nono, Paragr. *oportet*, & sequitur Vgolin. de Censur. Papæ referuat. secunda parte, capite primo, verbo, *Receptatores*, in principio, numero 2. & §. 1. numero 3. & Sayrus in Thesaur. tomo primo, libro tertio, capite quinto, numero tertio. Farinac. cum aliis questione 182. numero 132. Fundamentum statim afferam. Contrariam sententiam tenet Sanch. dicto capite decimo, numero quinto. putat enim ad hoc delictum requiri formalem intentionem priori modo explicatam, quia sine illa non putat esse fauorem heretici, ut hereticus est. Quod tamen necessarium est, ut colligitur ex capite *Accusatus*, Paragr. *Sacerdotes*, de Heret. ibi. *Cum non sit dubium, eos ipsos facere in fauorem heretica prauitatis*: ergo hoc necessarium est, & ita etiam reliqui omnes doctores docent. Vnde Sanci. plures illorum in suam sententiam inducit, & inter alios etiam me ipsum in tomo 5. tertie partis, disputatione vigesima septima, sectione secunda, numero octauo, & præcipue videtur fauere Nauarr. dicto capite vigesimo septimo, numero 55, dicit enim oportere, ut fiat eo respectu, quo sunt heretici, quod clariùs videtur ita exponere consil. decimo quarto, de Hereticis, numero quarto. Fauent etiam Simancas dicto titulo decimo quinto, numero vigesimo primo, & Azor dicto capite decimo quinto, questione quarta, & quinta, quatenus dicunt, eum, qui recepat consanguineum, quia Pater, vel frater est, vel non esse puniendum, vel leuissimè, quod est consentaneum legi secundæ, ff. de Receptoribus, quam propterea in fauorem suæ opinionis Sanci. inducit.

9. Sed nihilominus existimo priorem sententiam rectè explicatam veram esse: nam hæc duo, *velle fauere heretico, ut hereticus est*, aut *velle fauere quia hereticus est*, seu ex intentione formali fauendi heresi, sunt valde distincta, & licet primum requiratur, non tamen secundum. Quod distinguantur, explicari,

Dub. 1. an culpa fautorum heretici requiratur intendi fauorem, an satis sit illud præiudicari.

1. Opinio;

2. Opinio contraria.

Prior opinio rectè explicata probatur.

cari potest modo dialectico, quia cum dicitur fauor hz: etici, vt hereticus est, il a particula *vt*, potest sumi specificatiue, & reduplicatiue. Priori modo nihil aliud significat, nisi quod voluntas terminetur ad fauorem hz: etici, ita vt illud sit quasi obiectum volitum, quod esse potest, etiam si fauor hz: eticis non sit ratio volendi. Posteriori autem modo significat causam, & motiuium volendi. Dico ergo, primum sufficere ad hoc genus peccati, licet posterior modus peccandi grauior sit. Hoc posterius non indiget probatione: primum autem, in quo est controuersia, probatur primò, quia omnes authores non amplius requirunt, neque ego in allegato loco plus dixi. Neque etiam Pontifex aliud affirmat in dicto §. *Sacerdotes*, imò illa verba probant contrarium, quia ostendunt satis esse velle fauere hz: eticis prauitati, quauis motiuium illius voluntatis non sit affectus ad hz: etisim, vel odium fidei: sed aliquod temporale. Secundò ita videtur exponere aperte Martinus V. in Bulla contra Vicleph. in fine Concil. Constantien. vbi hos fautores damnat, etiam si id faciant ex affectu consanguinitatis. Tertiò idem probat dicta lex 2. nam licet dicat, receptantes consanguineos ex naturali affectu, mitius esse puniendos: nihilominus supponit esse puniendos, ac proinde committere culpam receptatorum, quæ culpa eiusdem speciei est, etiam si intra illam sit minus grauis. Quartò hæc est ratio à priori huius sententiae: quia iura puniunt committentes hanc culpam, & non distinguunt intentionem, qua committitur: ergo nec nobis licet distinguere, cum talis distinctio neque alio iure, neque efficaciter nitatur, & alioqui absoluta intelligentia magis cedat in fauorem fidei, quem iura intendunt. Denique confirmatur exemplis: nam qui non denuntiat fratrem ex affectu sanguinis, quando tenetur, peccat, & consequenter fautor est, vt supra dixi. Similiter testis in negotio fidei negans veritatem, quam dicere tenetur propter pecuniam, fautor est, quauis formaliter non intendat id facere propter fauorem hz: etisim, sed propter lucrum: & similia possunt afferri multa: & ex iure induci potest, quod dicitur in cap. *Commissi*, de Hz: et. in 6. conferentem, vel præsentantem ad beneficium cognitum hz: eticis, puniri vt fauorem, nam sine dubio poenam incurrit, etiam si id faciat ex affectu sanguinis. De quo videri potest Penha 3. parte comment. 162. Idem est de recipiente beneficium ab hz: etico cognito, vel ad preces illius, quauis id tantum faciat ex cupiditate beneficii, iuxta cap. *Quicumque*, §. *Ad hæc*, de Hz: et. in 6. Simile est de muliere, quæ scienter nubit hz: etico iuxta caput *Decreuit*, de Hz: et. in 6. De quo casu videri potest Simancas, titulo nono, numero 77. & sequentibus. Sit ergo regula generalis, *Quoties in præstando hoc fauore hz: etico præstetur cognitio, peccatur mortaliter contra obligationem fidei, habere locum iura, quæ de his fautoribus loquuntur, solumque excipi casum, in quo aliquis excusaretur à culpa, vt V. g. si propter grauem metum mortis, vel alium similem cadentem in constantem virum id faceret, quia lex humana non semper obligat cum tanto rigore, & idèd fauor hz: etici tunc, vt hz: eticus est, non censetur volitus: sed permissus.*

1. Ratio.

Antecedunt exempla.

Generalis resolutio.

Dubia 2. citata poenae eorum fautorum tripartito promissio re soluitur, 1. Pars.

2. Pars.

ges meritò extenduntur, vt ex iure constat, & ita patet secunda pars. Vt autem explicemus tertiam, dicemus sigillatim de spiritualibus, & temporalibus poenis.

11. Primò ergo sit certum hos fautores esse ipso facto excommunicatos in dicto capite *Excommunicamus*, cum aliis de Hz: et. & in cap. *Nouit*, de sentent. excommunicat. & in Bulla Cenzæ, vbi etiam Papæ referatur. Circa hanc autem censuram non nulla notanda sunt. Primum est, in rigore esse distinctam ab excommunicatione lata propter hz: etisim, quia fertur propter delictum specie distinctum. Vnde fit, vt si fautor hz: etici sit etiam ipse hz: eticus, duas excommunicationes incurrat, vnam ratione hz: etisim, aliam ratione fauoris: catholicus autem fautor, hanc sine illa incurrit. Ita docet Vgolin. dicto verb. *Receptatores* §. 1. & sequitur Sanci. dicto cap. 10. numer. 7. & ex dictis satis probatum relinquitur. Deinde fit, quod licet hæc excommunicatio sit reservata in eo gradu, & rigore, quo aliz censuræ Bullæ, non tamen cum ea specialitate, cum qua excommunicatio propter hz: etisim, quia nullo iure cauetur, neque in delictis ipsis est æqualitas, & idèd per vniuersalem clausulam concedentem casus Cenzæ comprehenditur hic casus fautoris, licet non comprehendatur casus hz: etisim. Quod obseruauit Henriquez lib. 6. de Poenit. c. 16. num. 6. & Sanci. lib. 2. c. 12. num. 12. Vltimò obseruandum est, incurrere hanc excommunicationem qui fauet hz: etico sibi cognito etiam non denuntiato, vt notauit dicta disput. 21. sect. 2. num. 9. cuius contrarium postea scripsit Vgolin. supra Paragr. 2. in fine, illum tamen meritò reprehendit Sanci. dicto cap. 10. num. 6. quia hæc censura non fertur propter communicationem cum hz: etico, vt excommunicatus est, sed propter fauorem illi datum vt hz: etico, ad quod est impertinens, quod sit denunciatus: imò etiam quod excommunicatus sit.

12. Præter hæc possunt alia tria circa hanc excommunicationem interrogari. Primum est, an qui fauet hz: etico in re ipsa, vt hz: eticus est, non tamen ex intentione, neque ex certa scientia, sed ex negligentia, & ignorantia grauitur culpabiliter, incurrat hanc censuram. In quo omisis argumentis, & opinionibus pertinentibus ad generalem questionem similem de omni excommunicatione, respondeo hanc censuram in illo casu non incurri: nam in illo optimè procedit opinio Sanci paulò antea tractata in dubio præcedenti. Item quia probabilis est opinio, quæ absolute docet excusari censuram per ignorantiam culpabilem, quatenus propriam contumaciam excusat. Denique in præsentibus est specialis ratio, qua sicut hoc peccatum sub censura prohibetur, propter quandam participationem hz: etisim; ita vt sit in suo genere consummatum, requirit quandam pertinaciã, quam illa ignorantia excusat: & idèd non incurritur censura, quæ modum peccandi in sua specie consummatum requirit.

13. Secunda interrogatio est, an qui fauet hz: etico, non vero, sed præsumptione iuris, hanc censuram incurrat. Quod dubium attingit Nauarr. consil. 14. de Hz: et. num. 3. loquens in particulari de illo, qui præsumitur hz: eticus, quia per annum in excommunicatione insurdescit, & sentire videtur fauorem eius incurrere hanc excommunicationem. Quod fortasse intellexit, vt etiam significat, in foro exteriori, & ex eadem præsumptione, in quo sensu verum est. Nihilominus tamen existimo, si huiusmodi fautor certus sit, illum reuera non esse hz: eticum, nec permanere in excommunicatione ex animo infideli, sed ex alia proteruitia, vel affectu: quod in conscientia non incurret censuram: nam forum conscientie innititur veritati, non

Quæstio la circa poenam.

Quæstio la alia.

non presumptioni: ille autem verè, & in re ipsa non est hæreticus: ergo qui illi fauet, verè non est fautor hæretici. Item quia iura ita sunt intelligenda, cum simpliciter loquantur, præsertim cum odia restringenda sint.

14. Tertia interrogatio est, an fautor hæretici, quando effectus non obtinetur, incurrat hanc censuram V. g. si defendit hæreticum, quantum potuit, ne caperetur, non tamen obtinuit, quia tandem captus est. Hoc dubium attingit Sancius dicto cap. 10. num. 9. & respondet, non incurrare. Fundatur, quia quoties excommunicatio, quæ fertur contra committentes aliquod delictum, extenditur ad mandantes, iuvantes &c. qui mandat, vel iuvat, si effectus non perficitur, non incurrit censuram, vel irregularitatem, vt est vulgare, & communiter receptum in homicidio, & similibus: sed in presenti fautor excommunicatur secundario, & per quandam habitudinem ad hæresim: ergo non consequtuo effectum, non incurrit censuram. Contrariam sententiam tenet Sayrus in Theaur. tomo 1. lib. 3. cap. 5. num. 4. & fundatur destruendo præcedentem rationem, negando minorem. Putat enim hanc censuram non esse annexam hæresi, sed per se ac principaliter ferri in huiusmodi fautores, vt patet ex modo loquendi iurum in capit. *Sicut ait*, cum similibus de hæreticis. Et quauis res videatur dubia, ergo huic posteriori sententiæ adhæreo tanquam probabiliori, & securiori: tum quia magis fauet fidei, & detestatur hæresim, quod iura intendunt. Tum etiam quia applicata contraria opinio casibus particularibus, videtur incredibile, & contra praxim. Nam qui non denuntiat hæreticum, cum tenetur, excommunicationem incurrit, etiam si alter denuntiet, & consequenter prior non consequtur effectum, & idem est de illo, qui per testimonium falsum hæreticum liberare procurauit, & non potuit, quia per alios testes conuictus est. Tum denique quia illa regula, in qua fundatur prima sententia non rectè applicatur, procedit enim quando mandatum, vel auxilium ordinatur ad executionem eiusdem delicti, V. g. homicidij: hic autem non ita est: nam fauor per se non ordinatur, vt alter committat hæresim: imò illam supponit, & ad tuitionem hominis hæretici ordinatur, & ita hoc delictum in suo genere est consummatum, quauis effectus non sequatur. Solutio autem dici hæc prohibitio secundario pertinere ad hæresim, quia propter illam præcipue fit, non quia quasi per hæresim consummatur delictum, cui annexa est hæc censura. Et idè non rectè in contrarium adducitur doctrina, quam de hac re tradidit dicta disp. 21. sect. 2. num. 8. & 9.

15. Ultra excommunicationem additur alia poena spiritualis, quam hi fautores incurunt, priuantur enim sepultura sacra, & oblationibus, tam passiuè, quam actiuè, id est, ne pro illis offerantur, nec ab illis recipiantur, idque non solum quia excommunicati, sed etiam quia hæretici sunt, vt constat ex dicto cap. *Sicut ait*, & cap. *Excommunicamus* 1. §. *Credentes*, de Hæret. & ex dicta Bulla Martini V. Item puniuntur privatione beneficiorum quoad prius habita, non ipso facto, sed per hominem, quod in his certius est, quam in hæreticis, vt notauit Couar. 2. Variar. c. 8. n. 4. & Penha in Director. comment. 162. ex dicto §. *Credentes*, & ex cap. *Commisisti*, §. *Præiudici*, de Hæret. in 6. Quoad beneficia verò postea obtemperata ipso facto fit privatio, quia sunt inhabiles ipso iure, & consequenter fuit irrita receptio, vt iidem auctores notant ex capite 2. Paragr. *Hæretici*, de Hæret. in 6. Præterea etiam iidem fautores sunt infames ipso iure, non tamen eodem modo, quo hæretici, sed cum hac limitatione, si per annum obdurescant, & tunc etiam sunt infames, & inapaces ad multa, vt videlicet in dicto Paragr.

Credentes. Aliæ verò confiscationis poenæ, & mortis per se in his non habent locum, nisi in casu, in quo tanquam hæretici relapsi habeantur, de quo dicam in sectione sequenti. In ceteris verò arbitrariè puniuntur temporaliter, vel corporaliter, vt ex dictis iuribus, & præsertim ex c. *Accusatus* intelligi potest.

SECTION II.

Verum suspecti de heresi penas hereticorum incurrant.

DE his suspectis tractant iura superius citata, & ibi communiter Doctores, & Eymericus in Director. 2. q. 55. & sequentibus, & ibi Penha commentar. 18. & sequentibus, Carrius tractat. de Hæret. à numero 116. Repertorium verb. *Suspectus*, & ibi Mandosius, & latius Simancas in institutione tit. 50. qui alios referunt: tamen quæ tractant, ad forum externum maximè pertinent, quia suspicio, seu præsumptio in illo tantum fit, vt sæpe dixi, ideoque nos breuissimè rem hanc expediemus. Adversus ergo suspicionem, vel dubitationem esse, quæ per sola indicia, sine sufficienti, & expresso testimonio, vel sensu, de aliquo concipitur, vt attingit D. Thom. 2. 2. quæst. 60. art. 4. quando ergo aliquis in suspicionem suæ fidei per sola indicia venit, suspectus dicitur. Distinguitur autem in hac materia triplex suspicio: scilicet, levis, seu modica: grauis, seu vehemens: & violenta. Prima est, quæ procedit ex indicij, quæ aliquando, sed raro concludunt, vt contrahere secundas nuptias viuentem prima, inducit leuem suspicionem, & sic de aliis: vehemens est, quæ procedit ex indicij efficacibus, licet interdum deficiant, vt sunt facere actus damnatæ sectæ, vel hæresis, habere pactum cum demone, &c. Violenta suspicio est, quæ moraliter æquiualeat sufficienti probationi, & præsertim quando fundatur in iure, & inducit præsumptionem, quam vocant iuris, & de iure, contra quam raro, aut nunquam admittitur probatio. Quia verò quilibet istarum suspicionum potest in re ipsa, & apud Deum non esse conformis veritati, ideo aliter loquendum est de his suspectis in foro conscientie, quod veritati nititur, & aliter in foro externo, quod non de occultis, sed de his, quæ exterius apparent, iudicat.

2. Dico ergo primò. Quando aliquis reuera est innocens apud Deum quoad culpam hæresis, quia illam interius non admisit, quantumcunque exterius sit de illa suspectus, nullas penas hereticorum in conscientia incurrit. Probatur, quia ille reuera non est hæreticus, & hoc confirmant, quæ supra terigimus disputatione 14. sect. 6. num. 4. de hæretico merè exteriori, de quo diximus non incurrire penas, si fidei id faciat, quia non est verè hæreticus: nullus enim potest esse magis suspectus apud homines, quam ille: ergo idem dicendum est de quocunque alio sic suspecto. Intelligendum est autem de poenis propriis hereticorum, vel de suspicionis præteritis, vt suspicio est: nam si suspicio fundetur in alio crimine prohibito sub propriis poenis, incurrentur illæ poenæ, vt verbi gratia si fit fauor, vel aliquid simile, incurrit enim excommunicationem fautoris, non verò hæretici, & sic de cæteris poenis. Solum potest dubitari de irregularitate, quæ non semper requirit culpam. Dicendum est autem: si suspicio sit magna, & publica: consequenter inducere infamiam, & tunc ob indecentiam posse irregularitatem contrahi, non ratione delicti, sed ratione infamie, vt dixi in tom. 5. disp. 43. sect. 2. num. 8. & 9. & sequitur Sanchez lib. 2. cap. 25. num. 10. Vnde fit, vt purgata suspicione, & consequenter ablata etiam infamia, consequenter cesset irregularitas. Et idè dixit Nauarr. conf. 18. & 19. de Hæreticis, per abiurationem hæresis purgari, & tolli hanc irregularitatem.

suspicio

timus ergo

suspicionem

vel dubitationem

esse, quæ

per sola indicia

sine sufficienti

& expresso testimo-

nio, vel sensu,

de aliquo concipitur,

vt attingit D.

Thom. 2. 2. quæst.

60. art. 4. quando

ergo aliquis in

suspicionem suæ fidei

per sola indicia

venit, suspectus

dicitur. Distinguitur

autem in hac materia

triplex suspicio:

scilicet, levis, seu

modica: grauis, seu

vehemens: & violenta.

Prima est, quæ

procedit ex indicij,

quæ aliquando, sed

raro concludunt, vt

contrahere secundas

nuptias viuentem

prima, inducit leuem

suspicionem, & sic

de aliis: vehemens

est, quæ procedit

ex indicij efficacibus,

licet interdum deficiant,

vt sunt facere actus

damnatæ sectæ, vel

hæresis, habere pactum

cum demone, &c.

Violenta suspicio

est, quæ moraliter

æquiualeat sufficienti

probationi, & præsertim

quando fundatur in iure,

& inducit præsumptionem,

quam vocant iuris, &

de iure, contra quam

raro, aut nunquam

admittitur probatio.

Quia verò quilibet

istarum suspicionum

potest in re ipsa, &

apud Deum non esse

conformis veritati,

ideo aliter loquendum

est de his suspectis

in foro conscientie,

quod veritati nititur,

& aliter in foro

externo, quod non

de occultis, sed

de his, quæ exterius

apparent, iudicat.

2. Dico ergo primò.

Quando aliquis reuera

est innocens apud Deum

quoad culpam hæresis,

quia illam interius

non admisit, quantumcunque

exterius sit de illa suspectus,

nullas penas hereticorum

in conscientia incurrit.

Probatur, quia ille reuera

non est hæreticus, & hoc

confirmant, quæ supra

terigimus disputatione 14.

sect. 6. num. 4. de hæretico

merè exteriori, de quo

diximus non incurrire

penas, si fidei id faciat,

quia non est verè hæreticus:

nullus enim potest esse

magis suspectus apud

homines, quam ille: ergo

idem dicendum est de

quocunque alio sic

suspecto. Intelligendum

est autem de poenis

propriis hereticorum, vel

de suspicionis præteritis,

vt suspicio est: nam si

suspicio fundetur in

alio crimine prohibito

sub propriis poenis,

incurrentur illæ poenæ,

vt verbi gratia si fit

fauor, vel aliquid simile,

incurrit enim

excommunicationem

fautoris, non verò

hæretici, & sic de cæteris

poenis. Solum potest

dubitari de irregularitate,

quæ non semper

requirit culpam. Dicendum

est autem: si suspicio

sit magna, & publica:

consequenter inducere

infamiam, & tunc ob

indecentiam posse

irregularitatem

contrahi, non ratione

delicti, sed ratione

infamie, vt dixi in tom.

5. disp. 43. sect. 2.

num. 8. & 9. & sequitur

Sanchez lib. 2. cap.

25. num. 10. Vnde fit,

vt purgata suspicione,

& consequenter ablata

etiam infamia,

consequenter cesset

irregularitas. Et idè

dixit Nauarr. conf. 18.

& 19. de Hæreticis,

per abiurationem

hæresis purgari,

& tolli hanc irregularitatem.